

PaRetDenetim...

**PARETO DENETİM ve
SMMM HİZMETLERİ
LTD. ŞTİ.**İsmetkaptan Mah. 1368
Sokak İkbal 1 İş Merkezi
N:1 K:3 D:309
Basmane/İZMİRTel: 0 (232) 445 22 74
Faks: 0 (232) 445 22 68

Bilgi:

info@paretodenetim.com

Kuruluş tarihi: Kasım, 2006

BÜLTEN NO: 6**TARİH: 29.04.2011****Aylık olarak yayınlanır.****BÜLTEN KOMİTESİ****Yayın Başkanı:**Ramazan ALKAN, SMMM
ramazan@paretodenetim.com
Tel: 0532 762 62 45**Editör:**Y.Doç. Dr. Gönül ALKAN
gonul.ipek@deu.edu.tr
Tel: 0533 251 92 98**Genel Yayın Yönetmeni:**Volkan KILIÇ, Denetçi
volkan@paretodenetim.com
Tel: 0544 878 30 34**Moderatör:**Süleyman ALDEMİR,
Denetçi Yardımcısı
suleyman@paretodenetim.com
Tel: 0555 489 99 07**Bülten Sorumluları:**Ceyhun DÖKER,
Muhasebe Asistanı
ceyhun@paretodenetim.com
Tel: 0539 245 61 57**GAYRİMENKULLERİN ELDEN ÇIKARILMASINDA
VERGİSEL YÜKÜMLÜLÜKLER****A- GİRİŞ**

Gelişen ve sürekli büyüyen ekonomik yapı içerisinde inşaat sektörünün payı da her dönem biraz daha artış göstermektedir. Ekonominin büyümesi yatırımların artmasına yol açmakta, yatırımların artması da zincirleme olarak hem kişilerin satın alma güçlerinde artış meydana getirmekte hem de yatırımların faaliyete geçmesinin temel gereklerinden olan inşaların yapılmasına zemin oluşturmaktadır.

Son yıllarda ülkemizde de gayrimenkuller üzerinde ki mülkiyetin hızlı ve sürekli bir biçimde el değiştirdiği, ancak bununla birlikte Gelir İdaresi'nin tespitlerine göre birçok gayrimenkul alım-satım işleminin vergi idaresinin bilgisi dışında bırakıldığı ortaya konulmuştur.

Teknolojinin çok hızlı bir gelişme göstermesi, devlet kurumlarının da etkili bir kamu yönetim düzeyi sağlanması için bu gelişmeleri etkin bir şekilde kullanmaları gereğini ortaya çıkarmıştır. Bu durumun farkında olan devletimizde de özellikle son 5 yıllık süreçte internet kullanımı sonucu inanılmaz bir şekilde teknolojik gelişmeler takip edilmekte ve iş süreçleri internet çerçevesinde yönetilmektedir.

Maliye Bakanlığı'na bağlı Gelir İdaresi Başkanlığı, bu gelişmeleri en sıkı şekilde takip eden ve uygulayan bir kurum olarak; yazılım programlarını sürekli geliştiren, etkin bir vergi sistemi ve kanunlara uyum sağlanmasını amaçlayan, vergi denetimini artık '**e-denetim**' formatında takip ettiğini gösteren uygulamalarla, güncel hayatımızda, özellikle de mesleki yaşamımızda bizlere bu durumu iyice fark ettirmektedir.

Gelir İdaresi başkanlığı son dönemde yapılan gayrimenkul alım-satım işlemlerini Tapu kayıtlarıyla olan entegrasyon sayesinde kolaylıkla tespit etmekte ve mükelleflere **çoğu zaman yersiz Re'sen 'Ticari Kazanç dolayısıyla vergi Mükellefiyeti'** tesis etmekte, bunun sonucunda ise kişiler çok büyük vergi yükü ve cezalar ile karşı karşıya kalmaktadırlar ve kalmışlardır.

Böyle bir durumla karşı karşıya kalmamak için hak ve yükümlülüklerin ne olduğu, kişinin bu kazancını '**Değer Artış Kazancı**' olarak mı yoksa '**Ticari Kazanç**' olarak mı idareye bildirimde bulunması ya da tescil etmesi gerektiği yazımızın konusunu oluşturmaktadır.

**B- BU KAPSAMA DÂHİL OLAN
GAYRİMENKULLER**

Gelir Vergisi Kanunumuzun mükerrer 80. Maddesinin 6. Bendi'ne göre aşağıda ki yazılı gayrimenkullerin 5 yıl içerisinde elden çıkarılmasından doğan kazançlar değer artış kazancının konusunu oluşturmaktadır:

- ✓ **Arazi, bina**, maden suları, memba suları, madenler, taş ocakları, kum ve çakıl istihsal yerleri, tuğla ve kiremit harmanları, tuzlalar ve bunların mütemmim cüzileri ve teferruatı,
- ✓ Voli mahalleri ve dalyanlar,
- ✓ Gayrimenkul olarak tescil edilen haklar,
- ✓ Gemi ve gemi payları ile bilimum motorlu tahmil ve tahliye vasıtaları.

'Elden çıkarılmanın' anlamı; bu mal ve hakların satılması, bir bedel karşılığında devir ve temlik, takası, kamulaştırılması veya ticaret şirketlerine sermaye olarak konulmasıdır.

C- GAYRİMENKULLERİN ELDEN ÇIKARILMASINDA TİCARİ KAZANÇ-DEĞER ARTIŞ KAZANCI AYRIMI

Tespiti gereken en önemli husus gayrimenkullerin elden çıkarılmasında kazancın hangi gelir unsuruna göre vergilendirileceğidir. Uygulamada genellikle kişilerin birden fazla gayrimenkulün alım-satımını gerçekleştirdiği halde Ticari Kazanç bir yana Değer Artış Kazancı'ni dahi beyan etmediği görülmektedir. Bu durum Tapu kayıtlarıyla entegre bir şekilde çalışan Gelir İdaresi'nin kişilere Re'sen mükellefiyet tesis etmesine veya Değer Artış Kazancı beyanında bulunulmadığından cezalı tarhiyat yapmasına yol açmaktadır. Kişilerin böyle bir durumla karşı karşıya kalmamaları için gayrimenkullerini elden çıkarmaları durumunda öncelikle kazançlarının aşağıdaki yazılı ölçütlere göre 'Ticari Kazanç mı?' yoksa 'Değer Artış Kazancı mı?' olduğuna açıklık getirilmesi önem arz etmektedir.

Ticari Kazanç ve Değer Artış Kazancı Ayrım Noktaları:

- a) **Faaliyette Devamlılık:** Gayrimenkul alım satım işleri devamlı olarak, bir meslek halinde sürdürülüyorsa **elde edilen kazanç ticari kazançtır.** Burada devamlılık unsurunu belirleyen en belirleyici ölçüt **'kazanç doğuran işlem sayısındaki çokluk' tur.** İşlem sayısındaki çokluk, gayrimenkullerin aynı takvim yılı içerisinde birden fazla veya takip eden birden fazla takvim yılında art arda satılmış olmasına göre belirlenir.
- b) **Satışın Hangi Amaçla Yapıldığı:** Gayrimenkul alım satımı **kazanç elde etmek için yapıyorsa** söz konusu alım-satım işlemi idare tarafından **ticari kazanç kapsamında değerlendirilir.** Gayrimenkul alım satımında ticari bir amaç yoksa ve bu işlem **şahsi ihtiyacın karşılanması ya da servetin korunması amacıyla yapıyorsa** elde edilen kazanç **değer artış kazancı olarak değerlendirilir.**
- c) **Ticari Bir Organizasyonun Varlığı:** Gayrimenkul alım satımı, **şekli ve maddi şartları ile kurulmuş bir ticari organizasyon içinde yapıyorsa elde edilen kazanç ticari kazançtır.** Ticari organizasyonun şekli ve maddi unsurları ile açıkça belli olmadığı hallerde ise kazanç türü "faaliyetteki devamlılık" ve "satışın hangi amaçla yapıldığı" unsurlarına göre tespit edilir.

Bu hususların bir arada bulunması halinde Ticari Kazanç'ın var olacağı şüphesizdir. Bu hususlardan özellikle a ve b maddelerinin birlikte değerlendirilmesi sonucu bir kanıya varılması gerekmektedir. Bu sayılan tanımlamalar dışında kalan durumlar da Gayrimenkul alım satım işleminden elde edilen kazanç **"değer artış kazancı" hükümlerine göre tespit edilir.**

D- GAYRİMENKULLERİN ELDEN ÇIKARILMASINDA ÖZELLİKLİ DURUMLAR

- a) Elden çıkarılan gayrimenkuller bedelsiz olarak elde edilmiş ise bu mal ve hakların elden çıkarılmasından doğan kazançlar **değer artış kazancı olarak vergilendirilmeyecektir.**

Bunun dışında, iktisap şekli ne olursa olsun söz konusu mal ve hakların elden çıkarılmasından doğan kazançlar değer artış kazancı olarak vergilendirilecektir.

- b) Söz konusu mal ve haklar, 01.01.2007 ve sonrasında elde edilmiş ise iktisap tarihinden başlayarak beş yıl içinde elden çıkarılmasından doğan kazançlar, değer artış kazancı olarak değerlendirilecektir. Eğer elden çıkarma, iktisap tarihinden başlayarak beş yıldan daha fazla bir süre sonra gerçekleşmişse, elde edilen kazanç değer artışı kazancı olarak vergilendirilmeyecektir.
- c) Söz konusu mal ve haklar, 01.01.2007 tarihinden önce elde edilmiş ise iktisap tarihinden başlayarak dört yıl içinde elden çıkarılmasından doğan kazançlar, değer artış kazancı olarak değerlendirilecektir. Eğer elden çıkarma, iktisap tarihinden başlayarak dört yıldan daha fazla bir süre sonra gerçekleşmişse, elde edilen kazanç değer artışı kazancı olarak vergilendirilmeyecektir.
- d) *Mal ve hakların elden çıkarılmasında iktisap bedeli,* elden çıkarılan mal ve hakların, elden çıkarıldığı ay hariç olmak üzere Türkiye İstatistik Kurumu'nca belirlenen toptan eşya fiyat endeksindeki artış oranında artırılarak tespit edilecektir. **Ancak bu mal ve hakların elden çıkarılmasında iktisap bedelinin üretici fiyat endeksindeki artış oranında arttırılabilmesi için, alış ve satış tarihleri arasındaki sürede endeksteki artış oranının %10 veya üzerinde olması gerekmektedir.**

E- GAYRİMENKULLERİN ELDEN ÇIKARILMASINDA İSTİSNA

- 1- Gayrimenkullerin elden çıkarılmasından doğan değer artış kazancının **2011 yılı için 8.000 Türk Lirası** (2010 yılı için 7.700 Türk Lirası) gelir vergisinden istisnadır. Eğer istisna tutarını aşan bir kazanç var ise yıllık beyanname verilir, kazanç istisnadan daha az veya yok ise beyanname verilmesine gerek bulunmamaktadır.
- 2- İktisadi işletmelere dâhil olmayan yani **şahıslara ait olan gayrimenkullerin satışı katma değer vergisinden istisnadır.**

F- SONUÇ

Gayrimenkul alım-satımında bulunan şahısların gerek vergi mevzuatında ki uygulamaları bilmemeleri, gerekse vergiden kaçınmak istemeleri neticesinde özellikle Değer Artış Kazancı sahiplerinin beyanda bulunmamaları ve Gelir İdaresi'nin Tapu kayıtlarıyla entegrasyonu sayesinde yapmış olduğu tespitleri, mükellefler nezdinde cezalı tarhiyatlara yol açmaktadır.

Yukarıda ki açıklamalar çerçevesinde geçmişte bu tür beyan yapması gerekip yapmayan kişilere de **6111 Sayılı Torba Yasa kapsamında** matrah artırımında bulunulması imkanı sunulmuş, ve beyanda bulunulması halinde ileride herhangi bir tarhiyat yapılmayacağı öngörülmüştür. Böyle bir riski bulunan kişilerin **hangi yıl böyle bir işlemi var ise 2006 yılı için 1.274,00 TL, 2007 yılı için 1.376,00 TL, 2008 yılı için 1.496,00 TL ve 2009 yılı için 1.630,00 TL ödemeleri halinde haklarında ileride herhangi bir vergi tarhiyatı yapılmayacaktır.**

Volkan KILIÇ

**TORBA YASA İLE GETİRİLEN
YENİ SOSYAL GÜVENLİK PRİM TEŞVİKLERİ**

Kamuoyunda torba kanun diye adlandırılan ve Cumhuriyet tarihinin konusunda en kapsamlı düzenlemesi olan 6111 Sayılı 'Bazı alacakların yeniden yapılandırılması ile sosyal sigortalar ve Genel sağlık sigortası kanunu ve diğer bazı kanun ve kanun hükmünde kararnemelerde değişiklik yapılması hakkında kanun' onaylanarak yürürlüğe girdikten sonra iş hayatımızda birçok köklü değişikliğe etki etmeye devam etmektedir.

Bu yazımızda ise ilgili kanunda ki '**İşverenlere Getirilen Sigorta Primi Teşviki**' uygulamalarına değinilecektir.

Öncelikle belirtmek gerekir ki; getirilen bu teşvik ile birlikte '**İşsizlik Sigortası Kanununda**' da bazı değişiklikler yapılmıştır. İş kanunlarımızda bu değişiklikler belirtilmekle beraber burada tekrar belirtmenin faydalı olacağı kanısındayız.

- a) *MADDE 68- 25.8.1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 46 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan 'dayalı olarak çalışan sigortalıları' ibaresinden sonra gelmek üzere '4857 sayılı Kanuna göre kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışanlardan 5510 sayılı Kanunun 52 nci maddesinin birinci fıkrası kapsamında işsizlik sigortası primi ödeyen isteğe bağlı sigortalılar ile aynı Kanunun ek 6 ncı maddesi kapsamındaki sigortalıları' ibaresi eklenmiştir.*

Yukarıda anılan kanun maddesinde yapılan bu değişiklik, **kısmi süreli çalışan işçiler ve isteğe bağlı sigortalı olan kimselerin işsizlik sigortası fonuna prim ödemelerini ve böylelikle işsizlik sigortası fonundan yararlanmalarını mümkün hale getirilmiştir.**

- b) *MADDE 69- 4447 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.*

'Ayrıca Fonun bir önceki yıl prim gelirlerinin % 30'u; işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmak, çalışanların vasıflarını yükselterek işsizlik riskini azaltmak ve teknolojik gelişmeler nedeniyle işsiz kalması beklenenlerin başka alanlara yönlendirilmesini sağlamak, istihdamı artırıcı ve koruyucu tedbirler almak ve uygulamak, işe yerleştirme ve danışmanlık hizmetleri temin etmek, işgücü piyasası araştırma ve planlama çalışmaları yapmak amacıyla kullanılabilir. Bu oranı % 50'ye kadar çıkarmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir. Ancak, işsizlik ödeneğinden yararlanmakta olanlara yönelik hizmetler için bu sınırlama dikkate alınmaz. Bu fıkraya ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.'

Yukarıda anılan kanun maddesinde, işsizlik sigortası fonundan ayrılan bir önceki yıl prim gelirlerinin %30'unun, işsizlik riskini en aza indirmek adına kaynak kullanımı için ayrılabilceği ve belirtilen bu oranın Bakanlar Kurulu tarafından %50' ye kadar arttırılabileceği belirtilmektedir.

- c) *MADDE 70- 4447 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.*

'İsteğe bağlı sigortalılardan işsizlik sigortası primini ödeyenlerden ise % 1 sigortalı ve % 2 işveren payı alınır.'

Yukarıda anılan kanun maddesinde isteğe bağlı sigortalılardan alınacak olan işsizlik sigortası priminin %3 olduğu ifade edilmektedir.

- d) *MADDE 71- 4447 sayılı Kanununun 51 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan 'hizmet akitlerinin sona ermesinden önceki son üç yıl içinde en az 600 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş ve işten ayrılmadan önceki son 120 gün içinde prim ödeyerek sürekli çalışmış' ibaresi 've bu Kanunda yer alan prim ödeme koşullarını sağlamış' şeklinde değiştirilmiştir.*

Yukarıda anılan kanun maddesinden faydalanma konusunda herhangi bir değişiklik yapılmamış olup sadece belirtilen şartların sağlanmış olması ibaresi eklenmiştir. Bu ibare daha önce zaten kanunda belirtilen ve bundan faydalanmak için yerine getirilmesi gereken şartları belirten ifade anlamını taşımaktadır.

- e) *MADDE 72- 4447 sayılı Kanununun 52 nci maddesinin son fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir:*
'Ancak, işsizlik sigortası ödeneğinden faydalanırken aynı zamanda gelir getirici bir işte çalışan sigortaluların tespitinin yapılmasında, sosyal güvenlik denetmenleri ve sosyal güvenlik kontrol memurları da görevlendirilebilir.'

Yukarıda anılan kanun maddesinde bu ödenekten faydalanırken ek olarak herhangi bir gelir getirici işte çalışanların tespiti ve suistimali önlemek için SGK denetmenleri ve kontrol elemanlarına da yetki verilmiştir ifadesini taşımaktadır.

- f) *MADDE 73- 4447 sayılı Kanununun ek 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.*
'EK MADDE 2- Genel ekonomik, sektörel veya bölgesel kriz ile zorlayıcı sebeplerle işyerindeki haftalık çalışma sürelerinin geçici olarak önemli ölçüde azaltılması veya işyerinde faaliyetin tamamen veya kısmen geçici olarak durdurulması hallerinde, işyerinde üç ayı aşmamak üzere kısa çalışma yapılabilir.'

Yukarıda anılan kanun maddesinde belirtilen kısa çalışma için aranan şart ise işverenin bu talebini gerekçeleri ile birlikte Türkiye İş Kurumuna bildirmesidir. İlgili kurum tarafından bu talep uygun görülmesi halinde uygulamaya konulabilir. Uygun görülen ve bu sebeple uygulamaya konu olan kısa çalışma olması halinde işçilere bu uygulamadan dolayı kısa çalışma ödeneği ödenir. **Altını çizerek belirtmek isteriz ki; 'işçilerin bu ödenekten faydalanmaları için işsizlik sigortası hak etme koşullarını yerine getirmiş olmaları gerekir.'**

Bakanlar Kurulu kısa çalışma ödeneği süresini 6 (altı) aya kadar artırmaya yetkilidir.

İşverenlerin böyle bir durumu suistimale uğratıp yanlış beyanlarda bulunmaları halinde yapılan yersiz ödemeler yasal faizi ile birlikte işverenden tahsil edilir.

g) **İşte şimdi işverenleri yakından ilgilendirecek, ciddi prim teşvikleri sağlayacak kanun maddelerinden bahsedilecektir:**

MADDE 74- 4447 sayılı Kanununun geçici 7 nci maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi ve aynı maddenin beşinci fıkrası ile geçici 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi ve aynı maddenin beşinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

‘GEÇİCİ MADDE 10- 31.12.2015 tarihine kadar işe alınan her bir sigortalı için geçerli olmak üzere, bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren özel sektör işverenlerince işe alınan ve fülen çalıştırılanların; işe alındıkları tarihten önceki altı aya ilişkin Sosyal Güvenlik Kurumuna verilen prim ve hizmet belgelerinde kayıtlı sigortalılar dışında olmaları, aynı döneme ilişkin işe alındıkları işyerinden bildirilen prim ve hizmet belgelerindeki sigortalı sayısının ortalamasına ilave olmaları ve bu maddede belirtilen diğer koşulları da sağlamak kaydıyla, 5510 sayılı Kanununun 81 inci maddesinde sayılan ve 82 nci maddesi uyarınca belirlenen prime esas kazançları üzerinden hesaplanan sigorta primlerinin işveren hisselerine ait tutarı, işe alındıkları tarihten itibaren İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanır.’

Anılan bu düzenlemeyle beraber getirilen bu teşvikleri ana hatlarıyla toplamak gerekirse, şu şekilde belirtmek uygun olacaktır;

- 1- Yaş sınırı dikkate alınarak **18 yaşından büyük ve 29 yaşından küçük erkekler ile yine yaş sınırı dikkate alınarak 18 yaşından büyük kadınların;**
 - a- Mesleki yeterlilik belgesine sahip olmaları durumunda **kırk sekiz ay** süreyle,
 - b- Mesleki ve Teknik Eğitim veren Orta veya yüksek öğretimi veya Türkiye İş Kurumunca düzenlenen işgücü yetiştirme kurslarını bitirenler için **otuz altı ay** süreyle,
 - c- Yukarıda sayılan belgelere sahip olmayanlar için de **yirmi dört ay** süreyle,
- 2- **29 yaşından büyük olup yukarıda sayılan belgelere sahip olan erkek işçiler için yirmi dört ay** süreyle,
- 3- İlk iki madde kapsamına giren ve Türkiye İş Kurumundan alınan bir işçi için yukarıda belirtilen sürelerle **ilave olarak 6 ay süreyle,**
- 4- Yukarıda 1.maddede belirtilen kapsama girip ancak çalışmakta olan bir işçinin bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra anılan belgeleri almaları halinde veya mesleki eğitim veren orta veya yüksek öğrenimi bitiren kişiler için **on iki ay süreyle,**
- 5- **18 yaşından büyüklerden yukarıda anlatılanlardan hiçbirine girmeyen ve Türkiye İş Kurumunda bulunan işsizlerden birinin işe alınması halinde altı ay süreyle,**

Prime esas kazançları üzerinden hesaplanan sigorta primlerinin işveren hisselerine ait tutarı, işe alındıkları tarihten itibaren İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanır.

Bu kanun kapsamında işçi çalıştıran işverenlerin bu teşvikten yararlanmalarının diğer bir koşulu ise aylık prim ve hizmet belgelerini ibraz etmesi gereken süre içerisinde SGK'ya ulaştırması, ödenmesi gereken primlerin sigortalı hissesine tekabül eden tutarın süresinde ödenmiş olması ve kanun kapsamına giren işçinin işe alındığı işyerinden dolayı Sosyal Güvenlik Kurumuna prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcu bulunmaması şarttır. Ancak Sosyal Güvenlik Kurumuna her türlü ceza ve bunlara ilişkin gecikme faizlerinin tecil, taksitlendirilmiş veya yeniden yapılandırılmış olması bu kanun kapsamından yararlanmaya engel teşkil etmemektedir.

Not: Yukarıda anlatmaya çalıştığımız geçici madde kapsamında sağlanan işveren hissesi primi, 5510 sayılı Kanununun 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uygulandıktan sonra geriye kalan sigorta primlerinin işveren hisselerine ait oranı üzerinden, bu maddede belirtilen esaslar dikkate alınarak uygulanır.

Ek olarak belirtilmelidir ki ; 'işsizlik fonundan sağlanan bu primler gelir veya kurumlar vergisi açısından incelendiğinde gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınmamaktadır.'

Süleyman ALDEMİR

UNUTMAYINIZ!..

- ✓ ***Vergi Levhalarını Asma Zorunluluğu Kaldırıldı, ancak Mayıs ayının sonuna kadar 2010 yılı mali dönemine ait Vergi Levhalarınızı tasdik ettirip gerektiğinde ibraz için muhafaza etmeyi unutmayınız...***
- ✓ ***Kesin Mizan Bildirimi ve BA-BS formlarını en geç 2 Mayıs Pazartesi günü akşamına kadar internet ortamından onaylamayı unutmayınız...***

DEĞERSİZ ALACAKLAR VE BİR UYGULAMA

A- GİRİŞ

Vergi Usul Kanununda şüpheli hale gelen alacaklar için değerlendirme günü itibariyle şartlarının gerçekleşmesi halinde karşılık ayırma imkânı söz konusudur.

Yargı kararına ve/veya kanaat verici bir vesikaya göre alacakların tahsiline artık imkân kalmamış ise bu alacaklar değersiz alacak kapsamında mukayyet kıymetleri üzerinden gider olarak dikkate alınabilmektedir.

B- DEĞERSİZ ALACAK UYGULAMASINA İLİŞKİN YASAL DÜZENLEME

Yukarıda da belirtildiği üzere değersiz alacaklar '*Tahsil imkânı bulunmayan, değerlendirme gününde değerini tamamen yitirmiş senetli ve senetsiz alacaklar*' olarak tanımlanabilir.

Türk Ticaret Kanununda değersiz alacakların değerlendirme gününde nasıl değerlendirileceği belirtilmemiştir. Bu değersiz alacaklar için sadece Vergi Usul Kanununda bir düzenleme mevcuttur. Türk Ticaret Kanununun 75. maddesinde tahsil edilemeyen ve ihtilafli bulunanların dışındaki alacakların **itibari değerle değerlendirileceği** belirtilmekle birlikte bu gibi alacakların hangi değerle değerlendirileceği tam olarak belirtilmemiştir.

Yine aynı kanunun 462. maddesinde de, sermaye şirketlerinin, bu gibi borsada rayıcı olmayan kıymetli evrakı, kıymetlerindeki azalmayı dikkate alarak ve maliyet bedelini geçmemek üzere değerleyebilecekleri, bunları zarara kaydedebilecekleri belirtilmiştir.

VUK' un 322. maddesinde, '*Kazai bir hükme veya kanaat verici bir vesikaya göre tahsiline artık imkân kalmayan alacaklar değersiz alacaktır.*

Değersiz alacaklar, bu mahiyete girdikleri tarihte tasarruf değerlerini kaybederler ve mukayyet kıymetleriyle zarara geçirilerek yok edilirler.

İşletme hesabı esasına göre defter tutan mükelleflerin bu madde hükmüne giren değersiz alacakları, gider kaydedilmek suretiyle yok edilirler." hükmü yer almaktadır.

Kazai hükümden kasıt, alacağın **borçlusu tarafından** ödenmesi imkânının bulunmadığını yasal hükme bağlayan bir mahkeme kararının bulunmasıdır.

Yargı Kararına veya kanaat verici bir vesikaya göre tahsiline imkân olmayan alacaklar '**değersiz alacak**'tır. V.U.K.'nun 322. maddesine göre bir alacağın değersiz alacak sayılarak gider kaydedilebilmesinin şartları aşağıdaki gibidir:

✓ Alacak, **bilânço veya işletme hesabı esasına göre defter tutan ticari veya zirai kazançla işgal eden işletmelere ait olmalıdır.**

✓ Alacak ticari işle veya işletmeyle ilgili olmalıdır

✓ Alacağın tahsili, kazai bir hükme (yargı kararı) veya kanaat verici bir vesikaya göre imkânsız hale gelmelidir.

✓ Alacak ticari ve zirai kazancın elde edilmesi ve devam ettirilmesi ile ilgili olmalıdır.

Kanaat Verici Vesikalara örnek olarak şunları verebiliriz;

1. **Konkordato anlaşması,**
2. Borçlunun miras bırakmadan ölümü ve **mirasçılarının mirası reddettiğini gösteren belge,**
3. Borçlunun yurt **dışına kaçması ve haciz edilebilecek malı olmadığını gösterir belge,**
4. Alacaktan **yazgeçildiğini gösteren mahkeme tutanakları**
5. Borçlunun adresinin **saptanamaması nedeniyle icra takibat dosyasının kaldırıldığını gösteren icra memurluğu yazısı.**

C- DEĞERSİZ ALACAKLARDA ÖZELLİKLİ KONULAR;

- **Bir alacağın değersiz alacak sayılabilmesi için tüm hukuki yolların tüketilmiş olması gerekir.**
- **Borçlunun iflas etmiş olması tek başına değersiz alacak yazmak için yeterli değildir.**
- **Alacağın değersiz hale geldiği yıl hesaplarına gider (zarar) yazılması gerekir.** Aksi takdirde izleyen yıllarda dikkate alınmaz. Değersiz alacaklar daha sonra tahsil edilirse tahsil edildiği yıl gelir yazılır. Bilânço esasına göre defter tutan işletmeler değersiz hale gelen alacaklarını değersiz hale geldikleri yıl mukayyet değerleri ile zarara geçirerek, işletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler ise defterlerine gider kaydederek yok ederler.

D- BİR UYGULAMA;

Örnek: A Sanayi ve Ticaret A.Ş. 1.500,00 TL senetli, 500,00 TL'si senetsiz olmak üzere toplam 2.000,00 TL alacağını, borçlunun yurt dışına kaçması sonucu tahsil edememiştir. Borçlunun yurt dışında olduğu, 10.11.2011 tarihinde resmi makamlardan belgelenmiştir.

Buna göre A Sanayi ve Ticaret A.Ş. nin muhasebe kayıtları şöyledir:

----- 10.11.2011 -----

689- Diğer Olağan Dışı Gider ve Zararlar	2.000	
121- Alacak Senetleri		1.500
120- Alıcılar		500
Senetli ve senetsiz alacağın değersiz alacağa dönüşmesi		

Ramazan ALKAN

VERGİ GÜNLÜĞÜ

Nisan-2011

Sayı: 6

MAYIS AYI İÇERİSİNDEKİ BAZI YÜKÜMLÜLÜKLER

Sıra No	Beyannamenin Türü	Son Beyan Tarihi	Son Ödeme Tarihi
1	2010 Yılına İlişkin Kurumlar Vergisinin Ödemesi	-	02.05.2011
2	Mart 2011 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Ba)	02.05.2011	-
3	Mart 2011 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Satışlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Bs)	02.05.2011	-
4	2010 Yılına İlişkin Kurumlar Vergisi Mükellefleri İçin Kesin Mizan Bildirimi	02.05.2011	-
5	16-30 Nisan 2011 Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi	01.05.2011	10.05.2011
6	Nisan 2011 Dönemine Ait Kolalı Gazoz, Alkollü İçecekler ve Tütün Mamullerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi	01.05.2011	16.05.2011
7	Nisan 2011 Dönemine Ait Motorlu Taşıt Araçlarına İlişkin Özel Tüketim Vergisinin (Tescile Tabi Olmayanlar) Beyanı ve Ödemesi	01.05.2011	16.05.2011
8	Nisan 2011 Dönemine Ait Özel İletişim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi	01.05.2011	16.05.2011
9	Nisan 2011 Dönemine Ait Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinin Beyanı ve Ödemesi	01.05.2011	16.05.2011
10	Nisan 2011 Dönemine Ait Şans Oyunları Vergisinin Beyanı ve Ödemesi	01.05.2011	20.05.2011
11	Nisan 2011 Dönemine Ait İlan ve Reklam Vergisinin Beyanı ve Ödemesi	01.05.2011	20.05.2011
12	Nisan 2011 Dönemine Ait Müşterek Bahislere İlişkin Eğlence Vergisinin Beyanı ve Ödemesi ile Diğer Eğlence Vergilerine İlişkin Eğlence Vergisinin Ödemesi	01.05.2011	20.05.2011
13	Nisan 2011 Dönemine Ait Yangın Sigortası Vergisinin Beyanı ve Ödemesi	01.05.2011	20.05.2011
14	2011 I. Geçici Vergi Dönemine (Ocak-Şubat-Mart) Ait Gelir ve Kurum Geçici Vergisinin Beyanı ve Ödemesi	16.05.2011	17.05.2011
15	Nisan 2011 Dönemine Ait Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi	16.05.2011	25.05.2011
16	1-15 Mayıs 2011 Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödemesi	16.05.2011	25.05.2011
17	Nisan 2011 Dönemine Ait Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin EK:10 No.lu ÖTV Bildirim Formu	20.05.2011	-
18	Nisan 2011 Dönemine Ait GVK 94. Madde ile KVK 15. ve 30. Maddelerine Göre Yapılan Tevkifatların Muhtasar Beyanname ile Beyanı	23.05.2011	26.05.2011
19	GVK Geçici 61. Madde Uyarınca Hesaplanan Yatırım İndirimi Stopajının Beyanı	23.05.2011	26.05.2011
20	Nisan 2011 Dönemine Ait Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenecek Damga Vergisinin Beyanı	23.05.2011	26.05.2011
21	Nisan 2011 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Beyanı	24.05.2011	26.05.2011
22	Nisan 2011 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Ba)	31.05.2011	-
23	Nisan 2011 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Satışlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Bs)	31.05.2011	-

DUYURU KÖŞESİ - DUYURU KÖŞESİ - DUYURU KÖŞESİ - DUYURU KÖŞESİ

1- Torba Kanun'a yoğun talep olması ve ilgili kurumlarda uzun kuyruklar oluşması nedeniyle 6111 Sayılı Kanun'un 2 Mayıs 2011 Pazartesi günü sona erecek olan başvuru süresinin Mayıs ayı sonuna kadar uzayacağı beklenmektedir. Konuyla ilgili açıklamalar yakından takip edilmektedir...

2- Kurumlar Vergisi Beyannamesi verilme süresi 29.04.2011 tarihine kadar uzatılmıştır...

3- 2011 yılı 1. geçici vergi döneminde uygulanacak yeniden değerlendirme oranı %2,34 olarak tespit edilmiştir...

Bültenimizle ilgili görüş ve önerilerinizi bildirmeniz bizim için ayrı bir onur kaynağıdır... Herhangi bir konuda görüş, öneri veya bildirim almak ister iseniz, bizimle irtibata geçebilirsiniz...